

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการขยะในชุมชน (ประเด็นการบริหารจัดการขยะต้นทาง) มีวัตถุประสงค์ตามแผนงานวิจัยดังนี้ 1) เพื่อวิเคราะห์และประเมินงานวิจัยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและภาคี 2) เพื่อสังเคราะห์ผลงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏกับชุมชนท้องถิ่น 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางการใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการคัดแยกขยะ 4) เพื่อสร้างนวัตกรรมกระบวนการการบริหารจัดการด้านการคัดแยกขยะ ประกอบไปด้วยโครงการวิจัยย่อยทั้งหมด 28 โครงการ รูปแบบงานวิจัยทั้งหมดเป็นแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกต การจัดสนทนากลุ่ม การใช้แบบสอบถามและมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ข้อมูลทุกโครงการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และบางโครงการมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณร่วมด้วย

ผลการวิเคราะห์และประเมินงานวิจัยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและภาคีสรุปประเด็นที่ใช้ในการประเมินเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ประเมินโครงการวิจัยระยะต้นทาง 2) การประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างทาง และ 3) การประเมินคุณภาพงานวิจัยระยะปลายทาง สำหรับผลการสังเคราะห์ผลงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏกับชุมชนท้องถิ่น พบว่าความคาดหวังของโครงการวิจัยในครั้งนี้คือความคาดหวังในการแก้ไขปัญหา การสร้างระบบและกลไก การสร้างนวัตกรรมหรือต้นแบบ และความรู้ที่จะเกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนั้นสิ่งที่นักวิจัยที่ลงมือปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมาคือการเสาะหาข้อมูลความรู้ และนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ไปอบรมถ่ายทอด เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดประสบการณ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่น นักวิจัย และชุมชน มีการออกแบบและลงมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

นอกจากนั้นผลลัพธ์ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นองค์ความรู้ ชุดความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ได้ทั้งหมด 15 ผลงาน และผลลัพธ์การสร้างนวัตกรรมกระบวนการบริหารจัดการด้านการคัดแยกขยะสามารถสรุปประเด็นของปัญหาได้ดังนี้ 1) ปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นทั้งที่เป็นขยะในพื้นที่เองและต่างพื้นที่ 2) พื้นที่ในการจัดการขยะหรือทิ้งขยะไม่เพียงพอหรือกำลังจะหมด 3) ชุมชนยังไม่มีระบบการจัดการขยะชุมชนหรือบางชุมชนมีระบบการจัดการขยะชุมชนแต่ยังไม่ได้มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม 4) เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน โดยเฉพาะระบบทางเดินอาหาร และ 5) งบประมาณของท้องถิ่นไม่เพียงพอต่อการจัดระบบการจัดเก็บขยะภายในชุมชน จากประเด็นปัญหาทั้ง 5 ข้อมนำไปสู่กระบวนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะ และการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างจิตสำนึกในชุมชน ได้เป็นรูปแบบการบริหารจัดการขยะ ต้นแบบการบริหารจัดการขยะ ผลการประเมินการบริหารจัดการขยะ คู่มือการจัดการขยะของชุมชน สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการรณรงค์ นักวิจัยในพื้นที่ รูปแบบการจัดการงานวิจัย และการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอนและการบริการวิชาการ ซึ่งผลที่ได้จากการดำเนินงานส่งผลให้เกิดองค์ความรู้และกระบวนการในการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและส่งผลกระทบต่อนโยบายสาธารณะของประเทศต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

แผนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของนักวิจัยของมหาวิทยาลัยและนักวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 28 โครงการ ขอขอบพระคุณนายเทศมนตรี เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย หน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้ข้อมูล อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่นักวิจัยทุกท่าน รวมถึงนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่เป็นผู้ช่วยอาจารย์ในการลงพื้นที่วิจัยในทุกโครงการ

ท้ายสุดขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพที่สนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการสร้างประสบการณ์ในการทำวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย